

LS-sak 55-26 - Uttalelse fra landsstyret – FOs krav til statsbudsjett 2027

Arbeidsutvalget innstiller for landsstyret:

1 Landsstyret vedtar uttalelsen FOs krav til statsbudsjett 2027.

2 FOs krav til statsbudsjett 2027

3 Sosiale problemer er samfunnsskapt og kan forebygges politisk

4 Statsbudsjettet må møte økende forskjeller, mer sammensatte levekårsutfordringer og et
5 stadig sterkere press på velferdstjenestene. FO krever et budsjett som investerer i
6 forebygging, gir kommunene nødvendig handlingsrom og sikrer fagfolk tid, tillit og trygge
7 rammer til å gjøre jobben sin.

8
9 Sosiale problemer oppstår ikke i et vakuum. De vokser når forskjellene øker, når mennesker
10 faller utenfor fellesskapet, og når forebyggende innsats må vike for kortsiktige innsparinger.
11 Politikken kan forsterke slike problemer eller forebygge dem.

12
13 En aktiv omfordelingspolitikk og sterke universelle velferdsordninger må suppleres av et
14 sikkerhetsnett som gir reell trygghet når livet blir vanskelig. Fattigdom, utenforskap og
15 utrygghet kan ikke løses ved å gjøre den enkelte ansvarlig for problemer som er skapt av
16 samfunnets struktur. Svaret må være politiske løsninger som reduserer forskjellene og gir
17 alle reelle muligheter til å delta.

18
19 Tidlig innsats i oppveksten, trygge boliger og nærmiljøer, økonomisk omfordeling og trygge
20 arbeidsforhold må sees i sammenheng. Det er god sosialpolitikk, god samfunnsøkonomi og
21 grunnleggende samfunnsberedskap.

22 23 Forebygging er verdiskaping

24 Verdiskaping handler om mer enn kapital og økonomisk avkastning. Samfunnets viktigste
25 investering er å sikre barn og unge gode oppvekstsvilkår, utdanning, helsehjelp,
26 fritidsaktiviteter og trygge fellesskap. Investeringer i velferd omtales i økende grad som
27 kostnader eller «sløsing», mens store private formuer framstilles som den viktigste kilden til
28 verdiskaping. FO utfordrer denne forståelsen.

29 Barn og unge er samfunnets viktigste ressurs. Når vi investerer i deres framtid, skaper vi
30 både sosial og økonomisk bærekraft. Derfor er sterke velferdstjenester ikke en utgiftspost
31 som bør kuttes, men en investering i framtidens samfunn. Små forskjeller og høy tillit er limet i
32 den norske modellen.

33 Kommunene må få råd til å forebygge

34 Forebygging skjer der folk bor og lever: i barnehagen, skolen, barnevernet, Nav, helse- og
35 omsorgstjenestene, fritidstilbudene og det boligsosiale arbeidet. Likevel er det ofte disse
36 tilbudene som kuttes først når kommuneøkonomien blir trang.

37 Når staten sparer på kommunene, forsvinner ikke behovene. Regningen flyttes til
38 mennesker, familier og tjenester som må håndtere større problemer senere.

39 Statsbudsjettet må sikre kommunene økonomiske rammer som gjør det mulig å drive
40 langsiktig og helhetlig arbeid. Den tverrsektorielle tilskuddsordningen for forebyggende tiltak
41 for barn og unge må styrkes og kobles til kommunenes lovpålagte forebyggende plan.
42 Programfinansiering må brukes til å fremme samarbeid og resultater på tvers, ikke skape nye
43 prosjektløp og mer rapportering.

44 **Tillit til fagfolk gir bedre tjenester**

45 Tjenestene må ha tilstrekkelig bemanning, riktig kompetanse og tid til relasjonsarbeid.
46 Fagfolk må få tillit og handlingsrom til å bruke kunnskapen sin. For sterk detaljstyring,
47 omfattende kontrollkrav og knappe budsjetttrammer tar tid bort fra møtet med mennesker og
48 gjør det vanskeligere å gi helhetlig hjelp.

49 Sosialfaglig kompetanse må brukes der den gir størst effekt: i møte med mennesker, i
50 tverrfaglig samarbeid og i helhetlige forløp som ser sammenhengen mellom oppvekst, helse,
51 bolig, arbeid og økonomi. Samtidig opplever ansatte i velferdstjenestene høyt arbeidspress
52 og risiko for vold og trusler. Trygghet på jobb er ikke bare et arbeidsmiljøspørsmål. Det er en
53 forutsetning for å beholde kompetanse og sikre kvalitet, kontinuitet og tillit i tjenestene.

54 **Er det politisk vilje til å stanse prosessene som driver ulikheten?**

55 Når kontrollen med dem som har minst skjerpes, samtidig som handlingsrommet til dem som
56 har mest øker, svekkes tilliten til fellesskapet. Lønnsdannelsen, skattepolitikken og
57 velferdsstaten er utviklet for å sikre omfordeling og små forskjeller. Dette er politiske valg, og
58 kampene om fordelingen foregår i hvert eneste statsbudsjett.

59 FO er tydelige på at når forskjellene øker, er ikke problemet at de rikeste bidrar for mye.
60 Problemet er at flere får for lite å leve av, samtidig som kommunene mangler ressurser til å
61 gi mennesker hjelpen de trenger. Kutt i forebygging kan bedre én budsjettlinje på kort sikt,
62 men skaper større menneskelige og økonomiske kostnader senere. Dagens utfordringer lar
63 seg derfor ikke løse innenfor én sektor alene. FO mener derfor at statsbudsjettet må bidra til
64 å bryte ned siloer og stimulere til reelt samarbeid. God forebygging skjer ikke gjennom
65 enkeltstående tiltak eller kortvarige prosjekter, men som langsiktige og helhetlige satsinger i
66 et generasjonsperspektiv.

67 Statsbudsjettet viser hva samfunnet velger å prioritere. FO forventer at budsjettet tar
68 konsekvensen av det vi allerede vet, nemlig at det er bedre for mennesker – og billigere for
69 samfunnet – å forebygge framfor å reparere.

70 **FO krever et statsbudsjett som:**

- 71 • gir kommunene økonomisk handlingsrom til langsiktig og helhetlig forebygging, og
72 det skal lønne seg å være god på å forebygge når rammetilskuddet fordeles
- 73 • styrker den tverrsektorielle satsingen på barn og unge og stimulerer til resultater på
74 tvers av tjenester og sektorer
- 75 • sikrer at trygdeytelser er på et nivå det er mulig å leve av
- 76 • ingen barn vokser opp i vedvarende fattigdom eller uten et trygt hjem

- 77 • sikrer tilstrekkelig bemanning, sosialfaglig kompetanse og trygge arbeidsforhold i
- 78 velferdstjenestene
- 79 • gir fagfolk tillit, tid og handlingsrom til å gjøre faglige vurderinger
- 80 • Omtaler forebygging som en investering i statsbudsjettets overordnede prioriteringer,
- 81 ikke som kortvarige tiltak innenfor hver enkelt sektor